GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 236. *Mercurĭ 23 Octomvre (4 Noemvre).* **1885.**

Brașovŭ, 22 Octomvre 1885.

Amŭ totŭ așteptatŭ sĕ vedemŭ ce scopŭ urmărescŭ foile maghiare din Budapesta cu articulii lorŭ despre Transilvania și relațiunile ei. Intâiu se părea, că acești articulĭ nu suntŭ decâtŭ unŭ ecou alŭ văierărilorŭ ḍiarelorŭ maghiare ardelene. Acum însĕ sĕ dovedesce că acești articulĭ anunță inaugnrarea unei nouĕ campanie, ce voesce sĕ-o intreprindă guvernulŭ in contra Transilvaniei.

Ḍilele aceste unŭ Clușianŭ se plângea în „Pesti Naplo“, că interesele Maghiarilorŭ din Ardélŭ sunt năpăstuite, ḍicêndŭ că nicĭ stramutarea juriului dela Sibiiu la Clușiu nu le póte ajută nimicŭ și dândŭ a se înțelege, că numai o suspendare totală a libertății de pressă pentru Ardélŭ ar puté sprijini scopurile lorŭ.

Intr'aceea deputatulŭ Bela Grünwald, care a făcutŭ o călĕtoriă prin Transilvania, a alarmatŭ tótă Pesta și astăḍi mai tóte foile maghiare din capitală pledézā pentru luarea de mĕsurĭ energice în contra Românilorŭ din Ardélŭ.

Una din principalele postulate ale lui Grünwald și ale soților sĕi este acela d'a se reforma administrația politică în Transilvania.

Unele frase, ce infrumsețézā articulii amintiți, te făceau sĕ credi, că se tractézā de-o îmbunătățire a administrației în Ardélŭ. Dér în faptŭ nu-i vorbă de aceea ca administrația sĕ devină mai bună, ci *mai maghiară.*

Intr'unŭ articulŭ intitulatŭ *Situațiunea în Ardélŭ*“ publicatŭ în ḍiarulŭ *„Neues Pester Journal“* dela 2 Noemvre st. n. schițézā d. Pulszky, căcĭ presupunemŭ că elŭ este autorulŭ, în modulŭ următorŭ viitórea campaniă contra Românilorŭ ardelenĭ:

„Amŭ fostŭ accentuatŭ în articululŭ dintêiu, că cestiunea română se póte înăspri, décă țĕrănimea română se va alipi mai strînsŭ de inteligința română în Transilvania. Dér pe câtŭ timpŭ monarchia se va bucura în afară de pace, acéstă cestiune anevoiă va lua caracterulŭ sĕu acutŭ. In casulŭ unorŭ complicațiunĭ serióse Austro-Ungaria va fi constrînsă d'a îndrepta privirile sale cu deosebire asupra Transilvaniei. Căcĭ décă România se va afla în tabĕra inimicilorŭ noștri în totŭ casulŭ ea va încerca de a rĕscula pe Românii ardelenĭ. Ungaria va avé prin urmare multŭ de lucru cu Transilvania și politicii ungurĭ sĕ bage bine de sémă, ca nu cumva Transilvania sĕ deviă cu timpulŭ prin daco-românismŭ o Rumeliă orientală a Ungariei. Sperămŭ că nu-i va succede așa ceva, sĕ recomândă însĕ sĕ fimŭ precauțĭ și sĕ luămŭ mĕsurĭ de apĕrare la timpŭ. Décă se potrivesce undeva vorba „gouverner c'est prevoir“, atuncĭ ea se potrivesce aicĭ. Statulŭ trebue sĕ lucre aicĭ mână în mână cu societatea. Și în deosebĭ societatea maghiară are problema îndoită: a suprima fără cruțare elementele suspecte, de altă parte însĕ a binevenitá cu cea mai mare căldură pe aceia, carĭ potŭ fi câștigațĭ pentru causa maghiară.“

O desbinare în sînulŭ inteligenței române, ce se desvóltă acum, ar aduce cu sine neapĕratŭ o desbinare în sînulŭ naționalitățiĭ române. Dacoromânismulŭ este însĕ periculosŭ, numai décă va puté conta pe totalitatea Românilorŭ ardelenĭ; în casulŭ contrarŭ n'avemŭ a ne teme de elŭ de locŭ séu nu multŭ. Și elementulŭ maghiarŭ din Ardélŭ în unire cu statulŭ maghiarŭ póte totdéuna împedeca organisarea Românilorŭ de aicĭ pe basă daco-română.

Dintre problemele, ce are a le resolva în acéstă privință statulŭ, vomŭ aminti aicĭ numai una. In Transilvania deja acum este o necesitate ca administrația politică sĕ intre în mânile statului. Intr'o parte a țĕrei, unde elementulŭ maghiarŭ — abstrăgêndŭ dela Sĕcuime — formézā în tóte municipiele o minoritate neînsemnată și unde frênele autonomiei au ajunsŭ în mâna naționalitățilorŭ deja în vr'o șése comitate, tăcêndŭ de acele municipii, unde acésta s'a întêmplatŭ mai de multŭ, ca în comitatulŭ Brașovului, alŭ Sibiiului, alŭ Têrnavei mari ș. a. într'o asemenea parte a țĕrei întroducerea administrației prin organe de ale statului este o necesitate, căreia nu-i putemŭ satisface destulŭ de curêndŭ. In o parte mare a Transilvaniei încă numai administrațiunea din partea statului ar puté sĕ câștige respectŭ și valóre intereselorŭ statului maghiarŭ, ne mai vorbindŭ de aceea, că administrațiunea îngrijită din partea statului ar fi în orice casŭ mai bună ca cea de față (comitatensă, județénă) și prin urmare ar contribui multŭ a face posibilă o înțelegere între Românĭ și statŭ. Ar fi pĕcatŭ și ar fi stricăciosŭ, décă opiniunea publică séu décă cercurile competente arŭ nutri ilusiunĭ înșelătóre cu privire la administrațiunea presentă. Nimenea nu va afirma că administrația în Ardélŭ ar fi unŭ mijlocŭ de corteșire la alegerĭ, că funcționarii administrațiunei arŭ fi numai unelte de corteșire; nicĭ nu se potŭ judecă relațiunile Ardélului din punctŭ de vedere unilateralŭ de partidă. O împrejurare nu o póte nicidecum trece cu vederea observatorulŭ atentŭ și acésta este, că o mulțime de esistențe scăpătate au aflatŭ refugiu în sînulŭ funcționarilorŭ municipalĭ și în comitatele locuite de naționalități acésta este o erore, care se rĕsbună tocmai contra intereselorŭ maghiare. E de miratŭ că în acéstă privință a domnitŭ pân'acum o ideă greșită în Budapesta ca și în Transilvania. Mai alesŭ în Transilvania credeau totdéuna că servescŭ intereselorŭ maghiare, décă puneau în funcții administrative Ungurĭ, carĭ de altmintrelea erau ómenĭ fórte onorabilĭ, carĭ însĕ nu-și înlocuiră nicidecum cu tesaure d'ale sciinței averea părintéscă risipită. Și nicĭ nu se póte calculă ce mare pagubă a suferitŭ causa maghiară prin acéstă ideă și prin esecutarea ei practică. Administrațiunea îngrijită de statŭ, va trebui sĕ-o rupă cu acésta ideă, décă va voi sĕ lecuéscă relele esistente și va trebui sĕ urmeze tocmai după principiulŭ contrarŭ, adecă sĕ trimită la punctele espuse ale interesului de statŭ maghiarŭ pe bărbații cei mai apțĭ. Singura trecere a administrației municipale în mânile statului, păstrându-se vechiulŭ materialŭ, va folosi puținŭ séu nimicŭ, precum durere a folositŭ de totŭ puținŭ și trecerea justiției în mânile statului.

Nu e de lipsă, credemŭ, a mai accentua în deosebĭ, că nu ne gândimŭ la întroducerea administrației din partea statului ca la o mĕsură esceptională pentru Ardélŭ. Acéstă administrațiă prin organele directe ale statului, trebue sĕ se introducă în tótă țéra, începutulŭ însĕ sĕ se facă în Transilvania. Făr' de aceea reformarea póte urma numai gradatŭ, deórece persónele apte nu se potŭ găsi peste nópte. Dar cu reforma administrației încă nu s'a făcutŭ totŭ. Trebue *sĕ punemŭ tóte în mișcare spre a întări elementulŭ maghiarŭ,* pentru ca în tóte casurile acesta sĕ pótă forma unŭ contrapondŭ tare față cu Românimea. Cu deosebire sĕ avemŭ în vedere *Sĕcuimea,* a căreia progresŭ spiritualŭ și materialŭ trebue sĕ fiă unulŭ din scopurile politicei nóstre ardelenescĭ.

Din aceste puncte de vedere suntŭ a se judeca relațiunile ardelene și a se considera mijlócele de lecuire. *Cestiunea Transilvaniei este pusă la ordinea ḍilei* și este problema politicei maghiare de a-o resolva în modŭ salutarŭ.“

UNIREA BULGARILORŬ.

Telegramele cele mai nouĕ:

Sofia, 1 Noemvre. Scirea din Belgradŭ, că Sêrbii suntŭ maltratațĭ și că 200 dintre ei suntŭ arestațĭ în Sofia, este cu totulŭ neîntemeiată. Guvernulŭ princiarŭ va adresa agentului diplomaticŭ alŭ Greciei, care e însărcinatŭ cu conducerea afacerilorŭ sêrbescĭ, o notă.

Nișŭ, 1 Noemvre. Noulŭ ambasadorŭ turcescŭ Zya-bey a fostŭ primitŭ sĕrbătoresce în audiență de cătră regele, care luà scrisorile de acreditare și rĕspunse, la cuvintele aceluia, în modŭ cordialŭ.

Petersburgŭ, 1 Noemvre. In fața polemicei dintre Sofia și Belgradŭ declară „Journal de St. Pétersburg“, că de urgență trebue sĕ se audă vocĭ autoritare din Europa înainte d'a isbucni unŭ conflictŭ sângerosŭ, care ar fi o rușine pentru omenire și ai cărui autorĭ șĭ-ar atrage reciprocŭ rĕspunderea, dér n'arŭ puté suporta urmările. Restabilirea *statului quo* e cu atâtŭ mai necesară, cu câtŭ prințulŭ Alexandru reținêndu-șĭ promisiuna urmăresce prin acțiunile sale sĕ efectuiască unirea, ascunde poporațiunei adevĕrata stare a lucrurilorŭ și teroriséză țéra.

Nișŭ, 1 Noemvre. *Declarațiunile contelui Kalnoky au produsŭ aci o impresiune fórte penibilă.* Regele *Milan a trimisŭ pe* mareșalulŭ Curții, *Iancovicĭ, în misiune specială la Viena* cu espresa însărcinare, *d'a cere dela persónele dătătóre de tonŭ sĕ sprijinéscă pĕ Serbia.*

Espulsarea Israeliților din România.

Ḍiarele »Românulŭ, «Națiunea,« »România,« „Curierulŭ Financiarŭ,« »L'Indépendance Roumaine,‹ »Drepturile Omului,‹ »Imparțialulŭ“ și „Buciumulŭ Vâlcei‹ au protestatŭ în contra espulsării Israeliților.

»Românulŭ« scrie, că în privința acestorŭ espulsațĭ nu se póte ḍice că ilegalŭ a procedatŭ guvernulŭ, dér protestă în contra aplicării legii, care provede pe vagabonḍĭ. Espulsații, ca unii carĭ au uneltitŭ, cum se ḍice, în contra intereselorŭ naționale, trebuiau dațĭ în judecată, ca sĕ-șĭ ia pedépsa meritată.

Asupra motivelorŭ ce au condusŭ pe guvernŭ la pasulŭ acesta, »Vointa Națională‹ dă următórele deslușirirĭ:

Statulŭ românŭ avea totŭ dreptulŭ sĕ crédă, că a resolvatŭ în sfîrșitŭ cestiunea israelită. Ce s'a intêmplatŭ însĕ? O sémă de Evrei dela noi, în genere de proveniență galițiană, — ómenĭ pribegițĭ aci din causa scurgerii de acolo a acestui elementŭ, ce se înădușă trăindŭ multă vreme în massă la unŭ locŭ prea strâmtŭ pentru libera mișcare a pornirilorŭ lui de rapacitate, — au începutŭ sĕ agite din nou chestiunea israelită, odată resolvată strictŭ după litera tractatului dela Berlinŭ. Și agitarea acésta nouĕ șĭ-au întemeiat-o totŭ pe falsa însinuare, că Statulŭ nostru se conduce, de principiulŭ intoleranței religióse.

Acésta nouă agitare, mai ântêiu ascunsă, a începutŭ sĕ iasă câte puținŭ la ivélă, apoi sé se producă fățișŭ și în fine sĕ ia nisce proporțiunĭ, dacă nu primejdióse, dar celŭ puținŭ ofensătóre pentru autoritatea Statului nostru. S'au făcutŭ ântêiu agitărĭ la sinagoge și la scolile confesionale; de aci apoi a trecutŭ chiar în presă; s'au fundatŭ ḍiare în acestŭ scopŭ, în fine lucrurile au ajunsŭ la protestulŭ nerușinatŭ, și infamŭ și ridiculŭ, dela Londra. S'a comandatŭ apoi în străinătate unŭ agitatorŭ dibaciu, care sĕ viă numai decâtŭ sĕ provóce o mișcare de unŭ nou soiu, cu scopulŭ de a institui aci o societate semitică, cu o direcțiune generală, recunoscută de Statŭ, și care sĕ represinte *puterea* populației israelite în relațiile sale cu *puterea* Statului.

Și cu ce tonŭ, cu ce aere, s'au făcutŭ tóte acestea? Ḍiarele evreescĭ au pornitŭ contra Statutui pe față unŭ rĕsboiu, care, dacă n'ar fi cunoscutŭ cineva tradiționala impertinență biblică, ar fi credutŭ că este pornitŭ din demență. Citindŭ acele foi cineva, care n'ar fi cunoscutŭ situația ovreilorŭ în raportŭ cu Statulŭ românŭ, ar fi credutŭ că acești Evrei suntŭ aci poporulŭ autochton, locuitorii străvechĭ ai acestorŭ țĕrĭ, și că Românii suntŭ nisce cuceritorĭ de curêndŭ tăbĕrițĭ aci, contra cărora sĕ ridică aḍĭ o formidabilă luptă de revindecare a poporului autochtonŭ întemeiată pe unŭ netăgăduitŭ dreptŭ istoricŭ. S'a aruncatŭ asupra Statului și națiunii române prin acele foi fără nicĭ o sfială totŭ veninulŭ și ura mosaică, totŭ clasiculŭ *fetor-judaicus*: Națiunea română? — incultă, intolerantă și stupidă; Statulŭ românŭ? Statŭ asiaticŭ, inumanŭ și barbarŭ. Curatŭ pe față, textualŭ.

Și cine, cine cutéză sĕ ia acéstă atitudine față cu Statulŭ nostru? Acei ómenĭ străinĭ carĭ, adăpostițĭ aci la

noi de furtunile şi miseria de aiurea, n'aveau încă drepturile de cetăţenia. Şi din ce pricină acéstă furiă semitică? Din dorinţa de a căpăta acele drepturĭ. Nu; încă odată: dacă nu şi-ar găsi lucrulŭ explicare în tradiţionala impertinenţă biblică, atuncĭ nu ar putea avea decât o scusă: demenţa. Étă dar nişce copii pribegĭ ai pămêntului, — atâtŭ de bogatŭ în deosebite spete de têritóre necurate şi veninóse — veniţĭ de aiurea şi primiţĭ aci la adăpostulŭ celei mai largĭ ospitalitâţĭ maltrataţĭ aiurea ca vite şi respectaţĭ aicĭ ca ómenĭ, nenorociţĭ şi miserĭ aiurea şi prosperĭ aicĭ între noi, calomniândŭ poporulŭ nostru, batjocurindŭ naţiunea nóstră şi conspirândŭ contra liniştii şi siguranţei Statului nostru.

Dicemŭ »conspirândŭ contra liniştei şi siguranţei Statului nostru,« pentru că agitaţia nouĕ jidovéscă nu s'a mărginitŭ la insolenţe stilistice, la protestulŭ infamŭ dela Londra şi la intenţiunile şmechere de a înfiinţa unŭ consistorŭ israelitŭ, cu oculte puterĭ guvernamentale a supra întregei masse israelite din ţéră. Lucrulŭ a mersŭ mai departe.

Europa prin împrejurările ivite în Orientŭ acum în urmă, este astădĭ chemată sĕ facă o nouă punere la cale pentru restabilirea ordinei politice în multŭ frămêntata peninsulă balcanică. In acestŭ scopŭ, conferenţa ambasadorilorŭ europenĭ, chemată a avisa în grabă la primele mĕsurĭ de luatŭ pentru a evita o compromitere a păcii, a hotărîtŭ ca o nouĕ conferenţă a puterilorŭ sĕ viă a discuta în fondŭ cestiunea principală şi tóte cestiunile laterale ei, spre a stabili o ordine de lucrurĭ politice câtŭ s'ar puté mai durabilă între statele şi naţionalităţile orientale. Şi în curêndŭ acéstă conferenţă îşĭ va reîncepe lucrările.

Ei bine, acei strĕinĭ adăpostiţĭ la noi cu omeniă, lucrau, în înţelegerea şi cu ajutorulŭ unorŭ coreligionarĭ din strĕinătate, spre a face sĕ se ridice iarăşĭ faţă cu Europa cestiunea israelită din România, şi cu intenţia anumită a unei nouĕ revisuirĭ a articolului 7. S'au agitatŭ spre a se strînge iscăliturĭ pentru unŭ memoriu, pentru unŭ nou protestŭ-monstru din partea acestorŭ strĕinĭ, în care protestŭ se repetă infama calomniă, că Evreii suntŭ din ură religiósă persecutaţĭ la noi, că scólele române le suntŭ închise, că scólele lorŭ confesionale suntŭ suprimate cu brutalitate, că averile, viaţa şi onórea — onórea mosaică! — le suntŭ ameninţate, că naţiunea şi Statulŭ nostru se dă, faţă cu ei, la cele mai estreme violenţe şi crudimĭ, şi că, pentru restabilirea unei ordine de lucrurĭ conformă cu ideile moderne, trebuescŭ aceste nenorocite victime sĕ fiă salvate de barbăria statului romanŭ, Europa trebue sĕ useze de tótă presiunea posibilă asupra Statului nostru spre a-lŭ sili sĕ facă o colosală spărtură în zidurile cetăţii, pe unde sĕ pótă intra tótă acéstă enormă massă străină până la unulŭ, totŭ acestŭ elementŭ eterogen şi disolvatŭ până la cea din urmă picătură.

Eată scopulŭ finalŭ alŭ nouei agitărĭ semitice dela noi, în capulŭ căreia se aflau câţĭva belferĭ şi hahamĭ tinerĭ, ómenĭ de litere chipŭ şi sémă, care totŭ cu tradiţionala imodestiă biblică, ne dedea câte odată, nouĕ poporŭ romanŭ, pe lângă lecţiĭ de toleranţă religiósă şi liberalismŭ şi lecţiĭ de limba românéscă.

Şi Statulŭ romanŭ sĕ stea nepăsătorŭ faţă cu tóte acestea? Nu, asta nu se póte. Dacă naţiunea nóstră este prea curată ca sĕ nu se témă de întinarea balelorŭ semitice, dacă poporulŭ nostru este prea cu minte ca sĕ nu rĕsplătéscă ingratitudinea israelită decâtŭ cu unŭ suveranŭ dispreţŭ, — Statulŭ romanŭ nu póte îngădui mai multŭ asemenea agitaţiĭ d'a dreptulŭ criminale: elŭ este datorŭ se le pilduiască cu tótă asprimea.'

Totŭ asupra motivelorŭ espulsării scrie „Telegrafulŭ« următórele:

»Cândŭ s'a făcutŭ espulsarea Românilorŭ autorĭ ai manifestului irredentistŭ, n'amŭ disŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ, pentru că trebuia sĕ manifestămŭ durerea nóstră, pe care suntemă sigurĭ că au simţit'o şi acei carĭ au fostŭ siliţĭ sĕ ia dispoziţiunea. Suntŭ timpurĭ în viaţa popórelorŭ cândŭ nu se mai ţine contŭ de principie, ci numai de interesulŭ ţĕrei, numai de esistenţa ei.

Acum s'a ordonatŭ alte espulsiunĭ, însĕ astădată de strĕinĭ... Care este causa espulsării? După congresulŭ din Berlinŭ, la care se strânsese jidovimea din tóte părţile Europei, şi chiarŭ din America, spre a face presiune asupra Congresului, după votarea modificării articolului VII şi după aprobarea de puterĭ a votului, Evreii puseseră botulŭ pe labe, nu suflau. Nicĭ alianţa israelită nu se mai mişca, nicĭ Evreii dela noi nu mai strigau. Deodată însĕ, anulŭ trecutŭ, ca printr'unŭ resortŭ, cestiunea persecuţiunei religióse eşi érăşĭ la lumină. Foile evreescĭ din ţéră începură sĕ strige, că orĭ ce lege economică se face în România este contra Evreilorŭ, că persecuţiunea religiósă este la culme. Una din aceste foi „Fraternitatea,« care se distinge prin limbagiulŭ sĕu impertinentŭ, scria în numĕrulŭ sĕu dela 10 Maiu, a. c., sub titlulŭ *Góne maniace*, următórele infame calomniĭ:

»Patima gónei şi a persecuţiunii este o patimă ca tóte celelalte, şi încă şi mai şi. Ea pare a fi o bólă periodică, *pentru care e nevoiă de lécurĭ esceptionale şi decisive*, ca sĕ-i pună capĕtŭ odată pentru totdéuna. »In toţĭ anii, în timpulŭ verei, cam pe la sfârşitulŭ lui Aprilie, începutulŭ lui Maiu, acéstă gónă brutală îşĭ face drumŭ şi patima persecuţiunii, deslănţuită de neactivitatea parlamentară, face jertfe în diferite părţĭ ale ţĕrii. Mai că îţĭ ar veni sĕ spui că *sosirea căldurei dilatéză mintea* ómenilorŭ dela administraţiă, *le slăbesce creerii*, îi face *maniacĭ şi bunĭ de trimisŭ la vreunŭ ospiciu de sănătate*, care sĕ redea creerilorŭ alterate energia conceperei şi a gândirei sănĕtóse. Astfelŭ şi numai astfelŭ ne-amŭ puté dóră deslușĭ *cronicele persecuţiĭ* descreerate, deslănţuite', la ano-timpurĭ anume, contra Evreilorŭ din ţéră.'

Fóia evreiască spune Europei, că la noi în ţéră Camere, guverne şi prin urmare întréga naţiune, suntŭ cuprinse de *mania persecuţiunei* şi *gónei brutale* contra Evreilorŭ; că acéstă stare de nebuniă a poporului romanŭ *făcêndŭ jertfe* în diferite părţĭ ale ţĕrei, Europa trebue sĕ ia mĕsurĭ *pentru lécurĭ esceptionale şi decisive* şi sĕ trimită pe Românĭ la o casă de sănătate, ceea ce sĕ înţelege sĕ-i pună la regulă.

Acestŭ articolŭ, ca şi altele înaintea şi în urma lui, precum şi continuele scrisorĭ trimise la Paris şi Londra 'şĭ-au avutŭ efectulŭ lorŭ. Douĕ lunĭ în urmă o comisiune de evrei englesĭ se presentă la lordulŭ Salisbury şi cerù sĕ ia mĕsurĭ în contra României, sĕ o pue la regulă pentru a nu mai persecuta pe evrei şi a desfiinţa tóte legile esonomice făcute până aci. Unulŭ din membrii comisiunei, după relaţiunea primită din Bucurescĭ, de la cei pe carĭ guvernulŭ îi espulséză astădĭ, făcù unŭ tablou din cele mai grozave despre modulŭ cum persecută România pe evrei.

Lordulŭ Salisbury ascultă cu multŭ interesŭ, după cum spune singurŭ, pe d. Goldsmid, şi recunoscù că sunt prejudecăţĭ carĭ se găsescŭ încuibate chiar în parlamentulŭ romanŭ, însĕ declară că nu póte interveni oficialŭ, căcĭ atuncĭ ar interveni în contra României şi póte ar atrage mai multŭ rĕu decâtŭ bine asupra evreilorŭ. Totuş, promise că va căuta sĕ trateze cestiunea israelită în România cu multă grije şi că interesele israelite le va apĕra, avêndŭ totd'auna în vedere simţĕmêntulŭ naţionalŭ romanŭ.

Lordulŭ Salisbury a recunoscutŭ dér, că suntŭ persecuţiunĭ în România, pentru că aşa ilŭ asigurase evreii însĕ décă n'a luatŭ mĕsurile cerute de diarele din ţéră şi de comisiunea din Londra, este că ilŭ împedeca situaţiunea cestiunei.

Noi întrebămŭ pe cei dela foiele carĭ protestéză contra espulsiunei, este unŭ actŭ patrioticŭ, este unŭ actŭ de bunĭ cetăţenĭ acela de a denunţa ţéra în stare de barbariă, în stare de *góna maniacă*? Amŭ voi érăşĭ sĕ ne declare décă într'adevĕrŭ există *persecuţiunĭ contra evreilorŭ* în acéstă ţérŭ séu nu. Décă esistă, au dreptate sĕ protesteze; décă nu atuncĭ pentru ce iau *solidaritatea* cu nisce ómenĭ carĭ au calomniatŭ ţéra şi înăuntru prin pressă şi în afară prin scrisorĭ?

Noi amŭ fostŭ totdéuna contra unorŭ espulsărĭ de capriciu. Amŭ protestatŭ sub guvernulŭ conservatorŭ contra espulsării d-nilor Portier şi Sardelis, pentru că erau cestiunĭ personale între ministrii şi cei espulsaţĭ. Aci e cu totulŭ din contra. Se află în jocŭ interesele românescĭ, esistenţa României chiar.

SCIRILE DILEI.

In dilele trecute fóia bugetară din Cluşiu, „Kol. Köz.', *imputa* totŭ foilorŭ române, că reproducŭ după cele ungurescĭ *scirile alarmatóre*. Avea pretenţiunea dumneaei din Cluşiu, sĕ nu dicemŭ nicĭ cârcŭ la tóte calumniele mişelescĭ ce se tipăreu în foile ungurescĭ. Şi cumcă imputarea ţintea aci, se dă de golŭ însăşĭ fóia bugetară care, gelósă de laurii lui „Ellenzek," se silesce acum a nu rĕmânè îndĕrĕtulŭ fóiei coşutiste. In numĕrulŭ dela 3 Noemvre n. serie: Poporulŭ valahŭ din comit. Huniadóră este linistitŭ, se află „mulţămitŭ" cu sórtea sa şi nicĭ nu vrea sĕ scie de „irredenta română." Miscarea pornită în contra patriei, scrie „Hunyad," nu'şĭ află adepţĭ decâtŭ numai în cerculŭ popilorŭ şi învĕţătorilorŭ. Aceştia continuă din rĕsputerĭ agitaţiunea, dar norocŭ că nu pretutindenea potŭ influinţa asupra poporului. Ca esemplu aduce fóia unguréscă pe preotulŭ *Avramŭ Socolŭ* din Farcadinulŭ inferiorŭ, care-dice că — agitéză pe faţă şi compune versurĭ „revoluţionare" ce le cântă dealungulŭ satului câte unŭ învĕţăcelŭ ce şi-a pututŭ câştiga. Inţelesulŭ acestorŭ versurĭ e cam acesta: „valachimea e apĕsată de Maghiarĭ, pe ei dér, fraţilorŭ, sĕ scuturămŭ jugulŭ." Resultatulŭ la care ajungŭ este, că d. e. unŭ valachŭ „prostŭ" mai priceputŭ a disŭ, că „baremĭ de i-arŭ închide pe toţĭ popii, că ei suntŭ jăfuitorii poporului." — Mai scandalóse pamflete decâtŭ acestea nicĭ că se potŭ afla pe faţa pămêntului. Asta'i unŭ meritŭ deosebitŭ alŭ foilorŭ ungurescĭ, care rĕmânŭ neîntrecute.

—0—

„Nemzet" află, că *ministrulŭ* de interne *nu va aproba* hotărîrea comitatului Sătmarŭ, d'a se face unŭ adausŭ la dare în interesulŭ reuniunei de „cultură" sătmărene şi d'a o întrebuinţa însăşĭ reuniunea. Ministrulŭ se teme adecă, că permiţêndŭ sporirĭ de dărĭ pentru reuniunĭ, ar slăbi activitatea socială, ér alte comitate ar esercita dreptulŭ d'a impune ele dărĭ într'unŭ modŭ şi cu o tendinţă, ce nu le póte admite guvernulŭ! De aceea hotărîrea comitatului Sătmarŭ nu se aprobă. Cu tóte astea, „Nemzet" dice, că ministerulŭ nu va avé nimicŭ în contra, dacă unŭ comitatŭ destinéză o parte pin sporirea dărilorŭ pentru scopurĭ „culturale" — adecă de maghiarisare — avêndŭ comisiunea administrativă sub controlulŭ fişpanului şi alŭ organelorŭ de statŭ şi jurisdicţionale îndreptăţite la acésta, sĕ îngrijéscă, ca aceste sume „neînsemnate" de dare sĕ se întrebuinţeze, după ce se vorŭ consulta ântéiŭ reuniunile de cultură, numai spre scopurĭ, care promoveză cultura generală — adecă maghiarisarea generală.

—0—

La 28 Octomvre n. a rĕposatŭ în Făgăraşŭ advocatulŭ *Ionŭ Romanŭ*, vice-preşedintele casei de economii »Furnica,« în etate de 53 de anĭ. Fiă'i ţĕrîna uşóră!

—0—

Se vorbesce că *vorŭ fi espulsaţĭ* din România încă 150 de Israeliţĭ; se mai dice, că v'ro 300 de inşĭ de diverse naţionalităţĭ au se fiă espulsaţĭ. Armand Levy se află între cei espulsaţĭ. S'a revocatŭ ordinulŭ de espulsare pentru Dr. Brociner şi Schwarz, amênduoi diariştĭ. Israeliţii bogaţĭ au deschisŭ liste de subscripţiunĭ pentru cei espulsaţĭ.

—0—

Erĭ au sositŭ în Braşovŭ câţĭva dintre Israeliţii *espulsaţi*, între carĭ Dr. *Gaster* cu medalia „Bene merenti" pe pieptŭ şi Armand *Levy*. Insoţitŭ unŭ amicŭ alŭ d-rorŭ de aci, au cumpĕratŭ dintr'o băcăniă salamŭ *coşer* şi şuncă *coşer*, ca sĕ aibă provisiune de drumŭ.

—0—

Amŭ comunicatŭ în dilele trecute, că »Ellenzék« se plângea de unŭ funcţionarŭ din Cohalmŭ, că îşĭ trimite copiii la scóla săséscă d'acolo. Funcţionarulŭ, Adolf *Martini*, n'a găsitŭ altceva mai bunŭ de făcutŭ, decâtŭ sĕ se scuse în fóia unguréscă, că elŭ e bunŭ patriotŭ, findŭ că e membru alŭ reuniunei de »cultură« din Cluşiu şi alŭ casinei maghiare din Cohalmŭ. „Kronst. Zeitung" observă la acésta, că mai multă stimă şĭ-ar fi câştigatŭ în ochii conaţionalilorŭ sĕi, dacă ar fi declaratŭ, că unŭ Sasŭ are încă şi adĭ necontestabilulŭ dreptŭ, d'a-şĭ trimite copiii în scóla săséscă. Aşa şi este.

—0—

Ni se scrie din Bistriţă: In comitatulŭ Bistriţa-Năsĕudŭ se înfiinţéză mereu scóle de statŭ maghiare, atâtŭ în oraşe câtŭ şi în sate. Infiinţându-se până acuma în tóte părţile scóle de statŭ, s'a hotărîtŭ din partea ministrului de instrucţiune, ca sĕ se înfiinţeze o scólă de statŭ şi în comuna Borgo-Prundŭ, ca naţionalităţile nemaghiare de prin prejurulŭ lui sĕ înveţe limba maghiară. Pentru esecutarea acestui planŭ şi a înfiinţărei scólei să numitŭ *o comisiune* care representă trei naţionalităţĭ nemaghiare: Românĭ, Germanĭ şi Ovrei. Comisiunea se compune din d-nii: Wokalek, Wachsmann, Dr. Hângănuţŭ, Carol Haltrich şi naţionalistulŭ (néoşŭ) Schajovits. Mai departe, ca învĕţătóre la institutulŭ acesta nou s'a denumitŭ d-şóra **Oranca Valent**, care timpŭ de 4 anĭ a datŭ lecţiunĭ private fetiţelorŭ din Borgo Prundŭ.«

Homo.

—0—

Totŭ de acolo ni se comunică, că lupii cutrieră dela unŭ capŭ la altulŭ comitatulŭ Bistriţa-Năsĕudŭ.

—0—

Societatea de lectură »Virtus romana revidiva« a junimei studióse dela gimnasiulŭ din Năsĕudŭ s'a constituitŭ în modulŭ următorŭ: De conducĕtorŭ s'a delegatŭ d-lŭ profesorŭ Dr. Constantinŭ *Moisilŭ*; de preşedinte s'a alesŭ: Gabrielŭ *Precupŭ*, studentŭ în cl. a VIII; vicepreşedinte: Octaviu *Domide*, stud. în cl. VII; notarŭ: Stefanŭ *Budilă*, stud. în cl. a VIII; bibliotecarŭ: Gabrielŭ *Telégă*, stud. în cl. VIII; casarŭ: Mihailŭ *Baciu*, stud. în cl. VII; controlorŭ: Flore *Cincea*, stud. în cl. VII; ér redactorŭ alŭ fóiei: Cirilŭ *Negruţŭ*, stud. în cl. VIII.

—0—

In Şinca mare *gendarmeria a arestatŭ* pe duoi vênătorĭ dela batalionulŭ 28d în Făgăraşŭ. Arestanţii dicŭ că au fugitŭ ca sĕ scape de maltratările suboficerilorŭ lorŭ.

—0—

In nóptea de 21 Octomvre n. juratulŭ *Vasilie Boerŭ* din Betleanŭ, lângă Făgăraşŭ, a fostŭ omorîtŭ în curtea sa de locuitorulŭ de acolo Nicolae Ludu, ajutatŭ de Ionŭ Boerŭ şi Nicolae Bursanŭ. Motivulŭ e, că ucisulŭ împreună cu primarulŭ dase afară din birtŭ pe Nicolae Ludu, care bătuse pe birtaşulŭ. Ucigaşii suntŭ arestaţĭ.

—0—

Din *Cincĭ-Bisericĭ* se scrie, că unŭ órecare Sigmund Saidner, care de mai mulţĭ anĭ deschise acolo o cafenea şi făcea bunŭ comerţŭ cu fete la Viena şi Peşta, a fostŭ, după îndelungă pândire, prinsŭ cu acestŭ comerţŭ miserabilŭ, arestatŭ şi predatŭ procuraturei.

—0—

Se vorbesce, că *guvernulŭ ungurescŭ* a opritŭ esportarea a 30 de carĕ sanitare ce le comandase guvernulŭ sêrbescŭ, prin societatea „Crucea roşiă,« în Pesta şi Waitzen. Carĕle s'au comandatŭ acum în Viena.

—0—

Comitetulŭ municipalŭ orăşenescŭ din Têrgu-Mureşului a votatŭ, în adunarea generală ţinută la 31 Octomvre n., unŭ adausŭ de 1% dare pentru scopurĭ de maghiarisare. O mai mare bătaiă de jocŭ de contribuabilĭ nicĭ că se póte.

—0—

Guvernulŭ românŭ a interdisŭ vêndarea în ţéră a medicamentelorŭ din străinătate, dacă nu vorŭ fi autorisate de consiliulŭ sanitarŭ superiorŭ.

—0—

O fabrică de instrumente şi maşinĭ agricole s'a proiectatŭ sĕ se înfiinţeze în România din iniţiativa ministerului, precum şi patru ateliere de reparaţiunĭ. Concederea fabricei se va face prin licitaţiă.

—0—

Atentatorulŭ la viéţa lui Freycinet, despre care ni s'a telegrafiatŭ în sĕptĕmâna trecută, a fostŭ lucrătorŭ

...canalulŭ de Panama. Fiica sa a fostŭ siluită de lu-...torii dela canalŭ. Mariotte, aşa se numesce atenta-...tulŭ, s'a plânsŭ consulului francesŭ, afacerea s'a tri-...misŭ la Parisŭ, dér aci rĕmase neresolvată, şi de acésta ...riotte face responsabilŭ pe Freycinet

O nouă perchisiţiune.

Din Dealu Vaidacutei 1 Nov. 1885.

Stimate D-le Redactorŭ! Se ducea veste şi peveste ...peste nouĕ tieri şi nouĕ mărĭ dacă în comitatulŭ nos-...tru, alŭ Têrnavei micĭ, stăpânii ḑilei n'arŭ fi făcutŭ şi ...întreprinsŭ perchisiţiunĭ şi scormonirĭ pe la preoţii românĭ. ...decă nu au voitŭ sĕ rĕmână de ruşine şi ocară naintea ...fraţilorŭ lorŭ din celelalte comitate ale nefericitei Transil-...vanie: au voitŭ sĕ documenteze lumei lorŭ maghiare, că ...ei priveghiază şi stau la pândă ca şi în alte comitate ...ca să nu se scóle într'o bună diminéţă preoţii românĭ cu ...românii asupr'ale şi se-i conturbe în prea marea lorŭ ...fericire în care înótă până în gâtŭ.

Aşa în 25 Octomvre st. n. bietulŭ preotŭ gr. orien-...talŭ din Suplacu *Ioanŭ Halerŭ* se pomeneste cu unŭ ...judecătorŭ maghiarŭ regescŭ cu 2 cancelistĭ ai sei — cu ...notorele şi cu 4 gendarmĭ toţĭ din Dicio-Sântmărtinŭ ...înmânându-i o hârtiă în care i se face cunoscutŭ, că ei ...sunt esmişĭ sĕ caute după proclamaţiunea »irredentei.« ...Intimidatulŭ preotŭ li-au şi datŭ voiă de-a căuta peste ...tot loculŭ — aşa i-au scormonitŭ şi rĕscolitŭ tóte căr-...ţile — prin patulŭ cu vestmintele de dormitŭ — prin ...fonierŭ — prin podulŭ casei. (Aci au cautatŭ după ...arme), prin coteţele rîmătorilorŭ ba şi pe sub coteţe, cu ...un cuvêntŭ peste totŭ loculŭ. Şi ce au aflatŭ? — O ...nimica mare şi o „sferlă", bietulŭ preotŭ nicĭ jurnale nu ...cetesce, nu se ocupă elŭ cu de acestea — nicĭ nu a ...audiţŭ şi nicĭ nu a auḑitŭ elŭ de proclamaţiune „iredenta" de cum sĕ se afle la dênsu; dealtmintrelea s'a ...fostŭ arendatŭ lui Trefort cerêndŭ dela elŭ ajutorŭ în ...contra decisiunei şi conclusului sinodului Archidiecesanŭ ...contra ordinariu; — milostivulŭ Domnŭ ministru Trefortŭ ...l-a şi aplacidatŭ 70 fl. v. a. şi acumŭ ei totŭ se mai ...temŭ de elŭ, pe când elŭ încălţatŭ îmbrăcatŭ e alŭ lorŭ. ...Românĭ Maghiarĭ vĕ spăriaţĭ şi de umbră ca Ţiganulŭ...

E de însemnatŭ, că hârtia ce o înmânaseră preotului ...i fostŭ adresată preotului gr. cat. din Suplacŭ — pe ...când în Suplacŭ necum sĕ fiă preotŭ gr. cat. dér nicĭ ...unŭ poporénŭ gr. cat. nu esistă, — dovadă ce bine suntŭ ...informate autorităţile pe la noi despre ómenii noştri ...iartă părintye că ne-amŭ greşitŭ adressa«, aşa sĕ fi ...fostŭ la adio judecătorulŭ ungurŭ. Póte că li s'a ară-...tatŭ în visŭ domnilorŭ dela înalta obladuire din D. Sân-...mărtinŭ sĕ facă perchisiţiune la preotulŭ din Suplacŭ, ...cu dóră după cum mĕ esprimai mai susŭ au voitŭ sĕ ...arate, că şi ei nu rĕmânŭ îndĕrĕptulŭ altora, ci şi ei ...sciu intimida şi înfricoşa pe bunii şi pacînicii Românĭ ...din comitatulŭ Têrnavei micĭ.

Unŭ Têrnavénŭ.

Reginulŭ-Săsescŭ în 31 Octomvre 1885.

Stimate Dle Redactorŭ! Precând conlocuitorii noştri ...maghiarĭ suntŭ cuprinşĭ de frigurile de spaimă ce e nu-...mai unŭ eflucsŭ alŭ consciinţei ce mustră pe cei vino-...vaţĭ, ar fi fórte consultŭ ca noi sĕ lucrămŭ pe terenele ...ce ni-au rĕmasŭ ne închise, îngrijindŭ de desvoltarea ...nóstră culturală şi economică, organisându-ne scólele şi ...tóte afacerĭ ale nóstre, punêndŭ umĕrŭ la umĕrŭ, lă-...sândŭ la o parte intrigile, ce suntŭ nutrite de sistemulŭ ...de domnie presentŭ, dândŭ mână cu mână, şi lucrândŭ ...cu energiă, căcĭ numai aşa vomŭ puté prospera, numai ...aşa vomŭ puté învinge obstacolele, ce ni se punŭ din ...partea şovinismului maghiarŭ.

Intrigile suntŭ eflucsulŭ stărei dominante de aḑĭ, ...felŭ de intrigi au începutŭ a se ţese şi la noi de-o ...vreme de puţină însemnătate. Ar face bine cei cu pofta ...de cértă şi de vrajbă a da mâna cu noi toţĭ şi a con-...lucra la ce e bunŭ şi folositorŭ ca sĕ impunemŭ prin ...concordiă streinului, care singurŭ aruncă grăunţele urei ...între confraţii de unŭ sânge, şi de-o destinaţiune. Delă-...turaţĭ decĭ ura, intriga, şi întindeţĭ mâna frăţéscă sĕ ...conlucrămŭ spre binele nostru, căcĭ vedeţĭ, iniţiatorĭ avemŭ ...în ţinutŭ numai sĕ le dămŭ concursulŭ nostru.

O astfelŭ de întreprindere, folositóre pentru binele ...nostru publicŭ, e şi înfiinţarea *cassei de economii*, care la ...îndemnarea şi iniţiativa bărbaţilor nostri de bine voitorĭ, mâne, ...poimâne va începe activitatea, deórece în 29 Oct., con-...chiematŭ fiindŭ adunarea generală a acţionarilorŭ a de-...cisŭ înfiinţarea societăţii »*Mureşana*« cu unŭ capitalŭ ...social de 20 mii fl., care fiindŭ unire, concordiă şi bună ...voinţă, în scurtŭ se va puté duplica. Cu acésta oca-...siune sa alesŭ direcţiunea în persónele unorŭ ómenĭ pro-...baţĭ şi adecă, de directorŭ esecutivŭ adv. *Barbŭ*, mem-...brii în direcţiune: protopopulŭ *Raţiu, Dr. Todea. E. Cri-...şanŭ, Ion Şiandorŭ* şi *Al. Ternoveanŭ* — în comitetulŭ ...de supraveghere *Iosifŭ Tincu, Ciobotariu, Mera,* adv. ...*Borşanŭ* şi *Georgiu Maiorŭ*. Aceştia ne dau garanţiă de ajunsŭ, că destinulŭ societăţii e încreḑutŭ conducerei de bărbaţĭ realĭ.

In acestŭ modŭ lucrândŭ dér pe tóte călile vomŭ avé consciinţă liniştită şi speranţa în viitorŭ nu ne va înşela.

In urmă, 'ţĭ împărtăşescŭ on. d-le redactorŭ, că noi pe aicĭ pân'acum amŭ fostŭ scutiţĭ de călcările caselorŭ şi mişcămŭ câtŭ e cu putinţă în împrejurările critice de aḑĭ a promova binele nostru publicŭ cu esceptiunea unorŭ rătăcitĭ.

Partenie a lui Pavelŭ B.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

PESTA, 3 Noemvre. — La tragerea losurilorŭ esposiţiunii a câstigatŭ losulŭ Seria 9120 Nr. 62 suma de 100,000 fl.

CLUŞIU, 3 Noemvre. — Intre Odêrheiulŭ sêcuiescŭ şi Homorodŭ, a fostŭ jăfuită căriola poştei. Surugiulŭ a fostŭ ucisŭ. S'au arestatŭ doi indiviḑĭ.

PARISŬ, 3 Noemvre. — Se vorbesce, că fiica cea mai mare a contelui de Parisŭ s'a logoditŭ cu unŭ frate alŭ Ţarului.

ATENA, 3 Noemvre. — Oposiţiunea organiséză în tótă ţéra meetingurĭ, ca sĕ întetéscă guvernulŭ la o politică energică.

DIVERSE.

† **Necrologŭ.** — *Gavrilă Tenţiu* din Lugoşŭ în 13 (25) Octomvre a încetatŭ din viéţă, în etate de 56 de anĭ şi în al 34-lea anŭ alŭ fericitei căsătorii. Inmormêntarea s'a făcutŭ în 14 Octomvre în cimiterulŭ gr. or. din Lugoşŭ. — Fiă-i ţérina uşóră!

***

De remarcatŭ. — Fóia „Budapest" ne spune, că Dumitru Ardeleanŭ. unŭ tênĕrŭ de 14 anĭ din comuna Berenţe comt. Satumarului, avêndŭ de lucru în pădure s'a întorsŭ numai in deséră acasă. Spre spaima lui însă sĕ întêlnesce pe drumŭ cu o turmă de porcĭ sĕlbaticĭ, carĭ pe lângă tótă sbierătura bietului băiatŭ nu voia sĕ iasă din cale afară, ci cu unŭ grohotŭ amicalŭ se apropiaŭ totŭ mai tare de dênsulŭ. Copilulŭ se socoti una, şi apoi începŭ a face sĕ rĕsune pădurea de unŭ cântecŭ *unguresců*, uniculŭ pe care-lŭ scié elŭ cânta, şi care se începe cu: *folu végén van egy ház* (la marginea satului e o casă.) Ce cugetaţĭ că s'a întêmplatŭ? Porcii sĕlbaticĭ au luat'o la fugă prin pădure, rupêndŭ pămêntulŭ. Hazŭ ar avé sĕ se ridice Ţêncălau şi sĕ strige. că şi acésta fugă e efectulŭ »urei de rassă."

***

O cumetriă tragi-comică la Azuga. — Ni se comunică următórele din Predealŭ: Duminecă în 13 (25) Octomvre. I. P. cu soţia sa locuitorĭ în Predealŭ, luară parte ca naşĭ la botezulŭ unui copilŭ alŭ soţilorŭ Ch. din cătunulŭ Azuga. După sĕvîrşirea tâinei botezului de cătră preotulŭ N., ieromonachŭ alŭ mânăstirei Predealŭ, acesta cu alţĭ invitaţĭ s'au aşeḑatŭ, după obiceiulŭ locului, la masă ca sĕ petrécă. Pe la 9 óre séra, naşului I. P. i se părŭ, că petrecerea pré e monotonă şi 'şĭ-a ḑisŭ: precum nunta fără lăutarĭ nu e veselă, totŭ aşa botezulŭ fără bătaiă n'are hazŭ. Incepŭ decĭ a se certa cu nevastă sa, cérta se înăsprì şi naşulŭ începŭ a arunca farfuriile, striclele şi alte lucrurĭ după masă în capulŭ bietei naşe; se vede, că voia sĕ le cerce tăria. Parte din invitaţĭ, vêḑendŭ că în capulŭ naşului nu mai lucra mintea ci fumulŭ bĕuturii, o luă la sănătósa, ér altă parte se'ncercă sĕ-lŭ domoléscă. Dér de unde? Naşulŭ se aprinse şi mai tare. Şĭ-a adusŭ aminte, că fiindŭ copilŭ prindea şórecĭ şi le da focŭ şi fără sĕ se mai gândéscă — adecă vorba e că mintea i se'necase în vinŭ — luândŭ pe soţia sa dreptŭ şórece începŭ a arunca cu lampele aprinse de pe masă în ea, şi fiindcă gazulŭ nu cruţă pe cei ce'i atinge, nicĭ unŭ óspe din câţĭ se mai aflau de faţă n'a rĕmasŭ nepârlitŭ, afară de vitézulŭ naşŭ, — vorba Românului: Dracul nu-şĭ ia nicĭ odată pe ómenii lui. căcĭ are lipsă de ei. Cei mai periculoşĭ arşĭ suntŭ preotulŭ şi tatălŭ copilului. Mama acestuia e rĕu bolnavă. Gura lumii însĕ totŭ e rea, mânca-o-ar pămêntulŭ; ḑice că zurbagiulŭ de naşŭ ar fi făcutŭ scenă de gelosiă, fiindŭ că pré i se pare intimă pretinia naşii cu finulŭ. Orĭ care ar fi motivulŭ acestei scene urîte, e tristŭ de totŭ că tocmai celŭ chematŭ a da esemple de bună crescere şi moralitate, adeseorĭ uită de sine atâtŭ de multŭ, încâtŭ se face de rîsulŭ lumii şi'şĭ atrage dispreţulŭ ei prin faptele sale.

***

Antropofagii din Congo. — Locotenentulŭ Coquilhat, de curêndŭ reîntorsŭ în Belgia venindŭ din Congo, a datŭ unui reporterŭ alŭ ḑiarului „L'Indépendance belge" nişce amĕnunte interesante asupra locuitorilorŭ acelui ţinutŭ. Se şcie că triburile cele mai apropiate de ţermŭ s'au arĕtatŭ chiar dela începutŭ, fórte accesibile de civilisaţiune. Pe Congo de josŭ, dela Banana la Leopoldrille nimicŭ absolutŭ sĕlbaticŭ în obiceiurĭ. Incolo barbarie. Când, acum doi anĭ, locotenentulŭ Coquilhat fundă o staţiune printre Bangalasi, la 1,300 kilometri de oceanulŭ Atlanticŭ, la 900 kilometri de Stanley Fals, s'arŭ fi spăimêntatŭ de sĕlbătăcia indigenilorŭ, dacă n'arŭ fi fostŭ prevenitŭ de Stanley, instruitŭ etŭ însuşĭ prin călĕtoria din 1877 şi prin explorările încă mai recente, Triburile nu se mulţumiau numai a se rĕsboi între ele pentru nimica şi a se ucide unele pe altele pentru a ucide timpulŭ; nicĭ unulŭ din îngrozitórele obiceiurĭ din Dahomey nu erau nepracticate de ele. Unŭ şefŭ muria: se masacrau cinciḑecĭ de ómenĭ pe mormêntulŭ sĕu pentru a se face sufletului sĕu unŭ cortĕgiu de suflete. Credêndu-se victime ale unui farmecŭ, bolnavii punéu sĕ se ucidă rudele, amicii, vecinii, bănuiţĭ că ar fi vinovaţĭ în acestŭ farmecŭ. A cumpĕra unŭ sclavŭ, apoi a'lŭ ucide, a'lŭ frige şi alŭ mânca — era o crimă? Nu: ci unŭ actŭ legalŭ şi ḑilnicŭ. — „A mânca carne de omŭ! e îngrozitorŭ, e odiosŭ", striga locotenentulŭ Coquilhat. — „Sĕ ne iertaţĭ, strigau negrii, e fórte bună...... cu sare", Unŭ şirŭ formatŭ din ḑece căpăţânĭ împodobeşte interiorulŭ unei colibe, suntŭ ultimele rĕmăşiţe dela unŭ banchetŭ. Totŭ rĕstulŭ a disparutŭ în pântece de ómenĭ. Şi indigenulŭ arată aceste relicue cum européenulŭ îşĭ arată unŭ pieptŭ împodobitŭ cu crucĭ. Scene înfiorătóre s'au petrecutŭ sub ochii séu la câţi-va paşĭ de locotenentulŭ Caquilhatŭ şi a escudei sale de Zanzibariţĭ de Haussai; Intr'o ḑi, o femee pe care bărbatulŭ sĕu o mânca pentru că avusese nenorocirea de a face unŭ abortŭ. Intr'o altă ḑi, unŭ bărbatŭ, încă viu, căruia alţĭ bărbaţĭ îi sfărîmau ósele cu ciocanulŭ, pentru că carnea sa friptă, ar fi mai fragetă astfelŭ. Acestŭ îngrozitorŭ sfîrşitŭ este acela alŭ tuturorŭ prisonierilorŭ de rĕsboiu. In timpŭ de pace, indigenulŭ cu gustŭ alesŭ, care vrea sĕ aibă unŭ prânḑŭ de carne omenéscă, se duce la unŭ tribŭ vecinŭ, convócă pe şefĭ, cumpĕră dela ei unŭ sclavŭ (în genere unŭ bărbatŭ, pentru că femeile costă mai multŭ şi suntŭ mai folositóre societăţei,) ia cu sine pe nenorocitŭ, îlŭ îngraşă în timpŭ de cincĭ-spreḑece ḑile ca pentru unŭ concursŭ de vite, apoi, într'o bună diminéţă, îlŭ culcă cu faţa în josŭ, cu capulŭ pe unŭ trunchiu, îlŭ decapitéză cu unŭ felŭ de secure, şi cadavrulŭ îlŭ împarte printre amicĭ şi cunoscuţĭ. De obiceiu, victima e pasivă şi resemnată. Fatalismulŭ face pe omŭ stoicŭ. Câtŭ despre stăpânŭ, e dreptulŭ sĕu, de a face ce vrea cu sclavulŭ. L'a cumpĕratŭ şi l'a plătitŭ cinstitŭ! ce trebue mai multŭ? Sceleratŭ, în ochii tuturorŭ, ar fi acela care, sub pretextŭ de filantropie, s'ar încerca a sustrage victima dela călăii sĕi.

BIBLIOGRAFIA.

Convorbirĭ literare: *Broşura* Nr. 5 pe 1 Augustŭ 1885 are următorulŭ sumarŭ: *A Papadopol-Calimah*: „Scrisóre despre Tecuciu.« — *P. Ispirescu*: »Dunăre-Voiniculŭ (poveste). — *Schopenhauer*: »Despre geniu.« — *D. Onciul*: »Dare de sémă critică despre „Teoria lui Roesler« de A. D. Xenopolu (urmare). — *M. Gregoriady* de Bonacchi: »Poesii.« — »Romänische Revue.« — Etymologicum magnum Romaniae.« — Bibliografii. *Broşura* Nr. 6 pe 1 Septemvre 1885 cuprinde. *T. Maiorescu*: „Comediile d-lui I. L. Caragiale.« — *Ion Ghica*: »Corespondenţa cu V. Alexandri« (scrisórea 21). — *I. Alexandri*, colonelŭ: »Morunubĭ,« comediă într'unŭ actŭ (prelucrare). — *I. Broju*: „Ionŭ Pripilă« (poveste). — *S. Bodnărescu*: „Multe am ḑisŭ,« »Iarna," (poesii). — *N. Volenti*: „Icóne din viéţă« (poesiă). — *Veronica Micle*: »Aubade,« »De dorulŭ tĕu« (poesii). — » O notă cătră Academia belgiană«. — »Romänische Revue.« — Bibliografii. *Broşura* Nr. 7 pe 1 Octomvre 1885 cuprinde: *Iacob Negruzzi*: „Beizadea Epaminonda,« operă comică în trei acte (actulŭ 1). — *George Allan*: »Unŭ caracterŭ de artistŭ« (nuvelă, traducţiă de L.) — *D, Onciul*: „Dare de sémă critică despre „Teoria lui Roesler" de A. D. Xenopol (urmare şi fine). — *A. Vlăhuţă*: „Ce te uiţi?" „Pe albumulŭ d-sórei E....« (poesii). — *Iôn I. Roman*: »Scrisóre« (poesiă). — „*Convorbirile literare*" aparŭ în Bucurescĭ, direcţia: strada Romană 25, editura şi administraţia stabilimentulŭ graficŭ *Socecŭ şi Teclu*, Strada Berzii 96. Abonamentulŭ pe anŭ pentru Austro-Ungaria se face prin librăriile: *N. Ciurcu*, Braşovŭ; *W. Krafft*, Sibiu; *M. Klein*, Aradŭ; *H. Pardini*, Cernăuţĭ; „*Concordia*,« Năsĕudŭ. Preţulŭ abonamentului 6 fl. plus francatura.

„Romänische Revue,« apare în fiecare lună în Pesta sub direcţiunea şi editura D-r. *Corneliu Diaconovich*. *Broşura* 4 pe luna Octomvre 1885 cuprinde: »Irredentiştii nostri,« de *Ionŭ Slavicĭ*. — „Ajutorulŭ de statŭ« alŭ bisericii gr. or din Ardélŭ, de ***. — Revista. — Cronica. — »Pădurénca« de *Iónŭ Slavicĭ*, tradusă în nemţesce de *Mite Kremnitz* (continuare). — „La Fântâna Blandusiei« de *V. Alexandri*, dramă în 3 acte, tradusă în nemţesce de *Edgar de Herz* (continuare). — Literatura română în Germania, unŭ repertoriu (continuare şi fine) de *L. V. F.* — Literatură şi Artă. Abonamentulŭ pentru Austro-Ungaria 8 fl. pe anŭ, pentru România şi streinătate 24 francĭ séu 20 Mk.

Posta Redacţiunii.

D-lui Verus în Cohalmŭ: Observaţiunea redacţiunei făcută în Nr. 299 alŭ »Gazetei« cu privire la scóla de statŭ d'acolo privesce pe toţĭ Românii, nu numai pe cei din Cohalmŭ. Prin urmare poţĭ fi liniştitŭ cu atâtŭ mai multŭ, că declarĭ, că Românii d'acolo îşĭ sciu preţui scólele lorŭ. Asta'i o laudă pentru Românĭ, în acelaşĭ timpŭ îşĭ împlinescŭ o datoriă sfântă.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 2 Noembre st. n 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	98.55
Rentă de hârtiă 5% . .	90.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.—
Bonurĭ rurale ungare . .	104.15
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C3.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 50
Bonurĭ rurale transilvane	102.50
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.70
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.—
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	121.30
Renta de hărtiă austriacă	82.45
Renta de arg. austr. . .	82.95
Renta de aurŭ austr. . .	109 20
Losurile din 1860 . . .	140.70
Acțiunile băncei austro-ungare	869.—
Act. băncei de creditŭ ung.	286.75
Act. băncei de creditŭ austr.	283.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.50
Londra 10 Livres sterlinge	125.10

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 21 Octomvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	87	87 1/2
Renta rom. amort. (5%) . .	91	91 1/2
» convert. (6%) . .	87	88
Împr. oraș. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	102	102 1/2
» „ „ (5%) . .	86	87
» » urban (7%) . .	97	98
» » » (6%) . .	90	91
» » » (5%) . .	81 1/4	82 1/4
Banca națională a României	1080	1190
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Națională		
Aurŭ	12 3/4	13. 1/2
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.02	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 3 Noembre st. n. 1885.

Bancnote romănescĭ	Cump.	8.76	Vênd.	[illegible]
Argint românesc	»	8.75	»	[illegible]
Napoleon-d'orĭ	»	9.90	»	[illegible]
Lire turcescĭ	»	11.17	»	[illegible]
Imperialĭ	»	10.15	»	[illegible]
Galbenĭ	»	5.87	»	[illegible]
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	[illegible]
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»	[illegible]
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Magazinŭ de haine bărbătescĭ

Totŭ feliulŭ de

haine barbatesci elegantŭ și o lidŭ lucate

confecționămŭ în magasinulŭ nostru după comandă și după jurnalele cele mai nouĕ.

Totodată recomandăm marele nostru

depositŭ de stofe indigene și strĕine

pentru rocurĭ, pantalonĭ și giletcĭ cu prețurile cele mai eftine și rugămŭ onor. publicŭ a ne onorá cu comande câtŭ mai numeróse.

Cu distinsă stimă
A. Schwarze & Bartha.
Ulița Vămei Nr. 11.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecărei lunĭ, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se și posta ultimă.

PREȚULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ șése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate.

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ șése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a căi ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9.45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișóra (	10.29	1.30	8.09	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediașŭ	11.54	2.25	9 43	—
Copșa mică	12 12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8 29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirișŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9 26	8.22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinte	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.06
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușia (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.36	—
Ghiriș	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blașŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediașŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 30	—	—	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Orele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10 23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12.00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.49
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.2[illegible]
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6 42	—	8.58
Zam	7 14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8 01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.22
Orăștiă	10.10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.52
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12 55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.27
Streiu	7 05	12.27	3.00
Hațegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.16	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4 04	6.59

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Petroșenĭ	6.49	9.33	5 28
Banița	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.4[illegible]
Pui	8.50	11.37	7.35
Hațegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15